

319 **Законотворчість, правовладдя та справедливність у демократичній державі:** збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 18 червня 2020 року. Тези наукових доповідей. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 77 с.

ISBN 978-617-7814-57-2

У збірник увійшли тези наукових доповідей з актуальних проблем юриспруденції, які оприлюднені 18 червня 2020 року на Інтернет-сторінках сайту www.LegalActivity.com.ua, де додатково можна ознайомитися з відгуками, коментарями та науковими дискусіями учасників конференції, відвідувачів та гостей сайту. Також усі опубліковані матеріали конференції внесені до наукометричної бази Science Index (ліцензійний договір №543-09/2013).

Збірник буде корисним і цікавим для наукових, науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів та наукових установ, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня, студентів юридичного спрямування, юристів, адвокатів, правозахисників, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, інших осіб.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика авторських текстів, які були запропоновані учасниками конференції.

Організаційний комітет Міжнародної юридичної науково-практичної Інтернет-конференції не завжди поділяє думки учасників конференції.

Повну відповідальність за зміст тез доповідей, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ББК 67.9(4Укр)

ISBN 978-617-7814-57-2

Усі права захищені. За будь-якого використання матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

© Колектив авторів, 2020

© МЮНПІК «Актуальна юриспруденція», 2020

СЕКЦІЯ 1.

**Теорія та історія держави і права. Конституційне право.
Адміністративне право і процес.**

Вищук Наталія Федорівна (м. Київ)

Сфера легкої промисловості в площині правотворчої діяльності
у сучасних умовах розвитку демократичної держави

Кривчук Валентина Миколаївна (м. Тернопіль)

Значення жіночих громадських організацій
для розвитку громадянського суспільства

Позняков Спартак Петрович (м. Київ)

Адміністративно-правова захищеність права інтелектуальної
власності на комп'ютерні програми: сучасна інтерпретація

Сташків Надія Михайлівна (м. Тернопіль)

Довіра/недовіра до судової влади: аналіз соціопитувань

Ухач Василь Зіновійович (м. Тернопіль)

Розвідка та контррозвідка українських самостійницьких сил у
1944-1949 роках: історіографічний дискурс (вибрані аспекти)

Хатнюк Юрій Анатолійович (м. Львів)

Органи державної виконавчої влади у системі забезпечення
національної безпеки

Ціцюра Ольга Іванівна (м. Тернопіль)

Соціальна цінність права

Швець Юрій Юрійович (м. Львів)

Адміністративно-правовий аспект права особи на охорону здоров'я

СЕКЦІЯ 2.

Цивільне право і цивільний процес. Господарське право.

Сімейне право. Трудове право. Право соціального забезпечення.

Міжнародне приватне право

Біла Олена Юрївна (м. Дніпро)

Особливості неустойки у цивільному праві

<i>Гаділія Тамара Ермаївна (м. Київ)</i>	
Міжнародні соціальні стандарти: теоретико-правовий аспект	39
<i>Дрозін Єгор Русланович (м. Київ)</i>	
Швеція як держава загального добробуту (welfare state): особливості соціального захисту населення на випадок безробіття	43
<i>Мерцалов Михайло Юрійович (м. Дніпро)</i>	
Деякі аспекти тлумачення поняття «недієздатна фізична особа»	47
<i>Пасцик Ксенія Сергіївна (м. Дніпро)</i>	
Особливості договору фрахтування	50
<i>Сафонова Тетяна Русланівна (м. Дніпро)</i>	
Ломбардні відносини в Україні	52
<i>Семенець Катерина Миколаївна (м. Київ)</i>	
Проблеми пенсійного забезпечення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	55
<i>Шелих Андрій Андрійович (м. Київ)</i>	
Окремі питання статусу осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	59

СЕКЦІЯ 3.

Кримінальне право і кримінальний процес.

Кримінологія та криміналістика.

Кримінально-виконавче право. Судова експертиза

<i>Borovuk Andrii,</i>	
<i>Pochtar Sofia (Rivne City)</i>	
Special means as a kind of actions of calming measures: legal regulation	63
<i>Пчеліна Оксана Василівна (м. Харків)</i>	
Основні напрями застосування практики Європейського суду з прав людини у вітчизняному кримінальному провадженні	69
<i>Шарифов Руфан Анар оглы (г. Баку, Азербайджан)</i>	
Види представительства в уголовном судопроизводстве	72

СФЕРА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В ПЛОЩИНІ ПРАВОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ

ВАЩУК Наталія Федорівна,
*к.ю.н., старший науковий
співробітник відділу розроблення
вдосконалення форми одягу науко
дослідної лабораторії спеціальної
транспортної форми одягу
Державного науково-дослідного
інституту МВС України*

Світова історія неодноразово підтверджувала, що демократія це найбільш гнучкий, життєздатний політичний режим, який відповідає волі людей. Кажуть, що демократія – найгірша форма держави. Але решта, які знає людина ще гірші», – слова Вінстона Черчилля. Демократія – це метод, важливий інструмент для вирішення конфлікту інтересів та ідей у безпечний, пристойний спосіб, метод завершення суперечки рішенням, яке ухвалила більшість [1].

Корінням своїм ідеї свободи саме українського суспільства уходять в історичні часи, в традиції Дикого поля та народу скіфів. Україна однозначно демократичною державою за формою, з тих пір, як здобула незалежність. Має демократичну конституцію, вільну пресу, багатопартійність, проте це несправді демократичною країною, яка захищає інтереси людей, а не вуздюла політиків, правдиво відображає людські настрої – саме таке завдання стоїть перед нашою Батьківщиною і її керівництвом сьогодні. Цей шлях непростий, але цілком досяжний. Достатньо подивитися на приклади Японії та Південної Кореї, в яких традиції демократії були зовсім відсутні, і перетворилися – не буває антидемократичних народів чи країн, бувають антидемократичні уряди. Тому коли мова йде про державу під назвою Україна, яка є однією з найбільш демократичних країн Європи, це не означає, що вона є найкращою.

6. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 7 : Загальні положення про зобов'язання та договір [Текст] / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ФОП Лисяк Л.С., 2012. 736 с.

7. Постанова ВГСУ від 17.11.2010 р у справі № 25/93. Єдиний державний реєстр судових рішень України. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/12721356>.

Науковий керівник: Аксютіна А.В., старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

АРБІТРАЖНА УГОДА ТА ЇЇ АВТОНОМНІСТЬ

БРАТКО Ірина Василівна,

к.ю.н. доцент, доцент кафедри

міжнародних відносин та

міжнародного права ФПМВ Київського

університету ім. Б. Грінченка

Вирішення спорів у міжнародному комерційному арбітражному суді являється важливим елементом зовнішньоекономічної діяльності у всьому світі. Міжнародний комерційний арбітражний суд (далі – МКАС) розглядає спори між сторонами лише за наявності арбітражної угоди, в якій містяться наміри сторін вирішувати спори в арбітражному порядку та інші аспекти врегулювання спору, що визначаються за принципом автономії волі. Арбітражна угода є обов'язковою умовою для передачі справи до МКАС на підставі якої спір вилучається з компетенції національних судів загальної та спеціальної юрисдикції. З огляду на зазначене, існує нагальна потреба аналізу арбітражної угоди та її властивостей як автономного по відношенню до контракту договору.

Визначення поняття «арбітражна угода» у ст.7 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» [1], відповідає аналогічній статті Типового закону ЮНСІТРАЛ [2]. Згідно з цією статтею, арбітражною угодою є угода

народних організацій. Відповідно до ч. 1 ст. V Нью-Йоркської конвенції, ст. 34, ст. 36 Типового закону ЮНСІТРАЛ, арбітражна угода повинна бути дійсною за законом, відповідно до якого сторони її підписали, або за законом країни, де буде винесено арбітражне рішення [2]. Аналіз положень міжнародно-правових актів, і передусім Нью-Йоркської конвенції, дає змогу зробити висновок про те, що для визнання арбітражної угоди дійсною вона повинна відповідати таким основним вимогам: сторони арбітражної угоди повинні бути дієздатними відповідно до законодавства, що до них застосовується; арбітражна угода повинна містити чітко виражену волю сторін на передачу правових спорів в арбітраж, а предмет спору може бути предметом арбітражного розгляду.

Питання автономності арбітражної угоди та арбітражного застереження активно обговорюється науковцями [6, с. 89-91; 7, с. 71]. За визначенням українського вченого-практика Ю. Притики проблема автономності арбітражної угоди – це проблема співвідношення основного договору (контракту) і арбітражної угоди, яка стосується, перш за все, арбітражного застереження, яке міститься у контракті. На його думку автономність арбітражної угоди базується на юридичній фікції, відповідно до якої сторони фактично укладають дві угоди: договір матеріально-правового характеру та безпосередньо арбітражну угоду і така фікція дає змогу вирішити проблему чинності арбітражного застереження [8, с. 369]. Дійсно, при застосуванні арбітражної угоди правило про її відокремленість від основного контракту, в якому вона міститься, визначає її автономний, відсторонений характер та дає змогу розглядати таку угоду незалежно від основного зовнішньоекономічного контракту. Це означає також, що дійсність арбітражного застереження у контракті не залежить від дійсності контракту. А у випадку визнання недійсності контракту саме ця властивість арбітражної угоди у формі арбітражного застереження дозволяє вирішувати спори за контрактом відповідно до змісту арбітражного застереження.

Науковці звертають увагу на ситуацію, коли оспорується дієздатність сторони контракту, що автоматично ставить під сумнів легітимність арбітражної угоди, у якій такі ж самі сторони. Утім, у даному випадку ознака автономності арбітражної угоди не порушується, оскільки правовий статус сторін арбітражної угоди розглядається незалежно від основного контракту.

При укладанні арбітражної угоди відповідно до законодавства України треба мати на увазі і те, що не всі спори, що виникають при виконанні контракту, можуть бути передані до розгляду у міжнародний комерційний арбітраж на території України. Так, питання недійсності арбітражної угоди виникає при застосуванні виключної підсудності державних судових органів України до вре-

Однією з базових ознак арбітражної угоди є те, що вона продовжує існувати навіть після того, як закінчується дія основного договору, в якому вона міститься і її не можна розірвати в односторонньому порядку. Віденська конвенція про міжнародну купівлю-продажу товарів 1980 року прямо вказує, що розірвання договору не торкається будь-яких положень контракту, що стосуються порядку вирішення спорів. (п. 1 ст. 81 Віденської конвенції 1980 р.) [10]. У арбітражному регламенті ЮНСІТРАЛ міститься положення, що арбітражне застереження, яке є частиною договору і передбачає арбітражне впровадження відповідно до цього регламенту, має розглядатись як угода, незалежна від інших умов договору, а визнання арбітражним судом недійсності договору не тягне за собою недійсності арбітражного застереження (частина 2 ст. Арбітражного регламенту ЮНСІТРАЛ) [11]. З цього положення випливає необхідність відокремленого розгляду питання про недійсність арбітражної угоди як питання, що не пов'язано з питанням дійсності контракту.

На нашу думку, якщо розглядати арбітражне застереження як автономну угоду, то можна віднести її до абстрактної угоди, реалізація якої можлива лише за наявності спору між сторонами контракту та зверненням або позивною вимогою однієї з сторін до іншої про неналежне виконання положень контракту способом фіксації наявності такого спору між сторонами. При цьому арбітражне застереження вступає в силу з моменту підписання контракту, а починає реалізуватись лише за умови виникнення спору між сторонами, і ця властивість арбітражного застереження не залежить від змісту спору або конкретизації належного виконання однієї з сторін зобов'язань за самим контрактом.

Автономність арбітражної угоди позначається на інших її властивостях. Зокрема, це стосується процесуальної сторони арбітражної угоди. Арбітражна угода, як угода процесуального характеру, передбачає виконання окремої процедури, яка дозволяє МКАС визнавати свою компетенцію розглядати спір підстави твердження позивача про дійсність арбітражного застереження та наявності підстави відсутності заперечення у відгуку відповідача на позов. За таких умов процесуальні дії сторін підтверджують наявність арбітражної угоди між ними, арбітражний суд бере це до уваги при винесенні рішення про свою компетенцію щодо розгляду спору в арбітражі [12, с. 58-59].

У випадку визнання контракту неукладеним питання дійсності арбітражної угоди також розглядається питання її легітимності з позиції її автономності. Дослідники цього питання звертають увагу, що на основі саме арбітражної угоди здійснюється визначення питання про те, чи був укладений контракт

Отже, автономність арбітражної угоди – це правова конструкція, реалізація якої залежить від багатьох складових, які повинні розглядатись у комплексі. З огляду на автономність, арбітражна угода має низку характерних рис і певні процесуальні наслідки. У першу чергу арбітражна угода є правовою основою і правовим джерелом набуття міжнародним комерційним арбітражем компетенції розглядати конкретний спір між сторонами контракту, а також умовою дійсності та юридичної сили арбітражного рішення, постановленого по цьому спору. Суттєвою вимогою до змісту арбітражної угоди є чітке визначення правовідносин, спори з яких будуть передаватися на вирішення арбітражного суду. Важливою рисою арбітражної угоди є також обов'язковість передачі спору до МКАС і саме автономність арбітражної угоди забезпечує її незалежність від інших положень контракту.

За класифікацією арбітражну угоду можна віднести до абстрактної угоди, реалізація якої здійснюється при виникненні спору між сторонами контракту/та/або зверненням або позовною заявою однієї з сторін до МКАС як способу фіксації наявності такого спору та реалізації положень арбітражної угоди.

Автономність арбітражної угоди позначається на розв'язанні питань її дійсності. Недійсність арбітражної угоди пов'язана з законом, відповідно до якого ця угода була створена, але за наявності такої вказівки. За відсутності підпорядкування арбітражної угоди певному праву недійсність угоди визначається за законодавством України. Іншим випадком недійсності арбітражної угоди є недієздатність однієї з сторін арбітражної угоди.

Список використаних джерел:

1. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України 1994 року URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4002-12> (дата звернення: 22.05.2020).
2. Типовой закон ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_879
3. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958 року URL http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_070 (дата звернення 22.05.2020)
4. Нещетаева Т.Н. Международное частное право и международный гражданский процесс: Учебный курс в трех частях. Москва: ОАО «Издательский дом «Городец», 2004. 624 с.
5. Литвиненко З. Предъявление иска в Международный коммерческий арбитражный суд при Торгово-промышленной палате Украины. Международный коммерческий арбитраж в Украине и мире: вчера, сегодня, завтра. Сборник статей и докладов. К 20-летию деятельности МКАС при ТПП Украины. Киев

монографія. Львів, вид-во Літопис, 2013. 374 с.

7. Воловчук О.Т., С.М. Задорожна. Принцип автономності арбітражного спорядження в міжнародному комерційному арбітражі. *Науковий часопис Чернівецького університету*. 2012. Випуск 618. Правознавство С. 71—76. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmj_u_2010_10_18. (дата звернення 21.05.2020).

8. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник/ за ред. А.С. Довгортя і В.І. Киселя. Київ.: изд-во Алерта, 2013. 400 с.

9. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (дата звернення 25.05.2020).

10. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купли-продажу товарів від 11 квітня 1980 року URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003 (дата звернення 25.05.2020).

11. Арбітражний регламент ЮНСИТРАЛ від 15.06.76 року. URL http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/995_059 (дата звернення 25.05.2020).

12. Розенберг М.Г. Контракт международной купли-продажи. Современный практика заключения. Разрешение споров. 4-е изд. Перераб. и доп. Москва: изд-во Книжный мир, 2003. 1072 с.

МІЖНАРОДНІ СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

ГАДІЛІЯ Тамара Ермаївна,
*студентка юридичного факультету
Київського національного
університету ім. Т. Шевченка*

Конституційні права та свободи людини формуються з окремих груп пріоритет серед яких надається громадянським правам і свободам. Проте важливе значення мають соціальні права людини, адже саме їх реалізація повинна забезпечувати громадянам гідний життєвий рівень, кваліфіковану медичну допомогу, справедливі та безпечні умови праці, відпочинок тощо. Соціальні права – це комплекс прав, які забезпечують та захищають соціально гідний рівень життя (фізіологічного, матеріального та духовного) кожної людини.